

DRÓNFELVÉTEL EGYÉNI, EREDETI JELLEGE

SZJSZT-21/2021

A megkereső törvényszék által feltett kérdés

Nyilatkozzon arról, hogy a felperes által készített perbeli felvétel olyan fotóművészeti alkotás-e, amely egyéni, eredeti jellegű, azaz megfelel a szerzői jogról szóló 1999. évi LVI. törvény 1. § (1) bekezdés i) pontjában írt fotóművészeti alkotás jellemzőinek!

Az eljáró tanács szakvéleménye

I. A rövid tényállás

A megkereső bíróság által ismertetett tényállás szerint a felperesi gazdasági társaság több tevékenysége között kiemelten fotózással foglalkozik. Jellemzően Harkány városában és környékén készít felvételeket visszterhes szerződések alapján sajtótermékek számára, többségében drón felhasználásával. Ezeket a felvételeket hírügynökségi szolgáltatás keretében is igénylik tőle a szerződött sajtótermékeket előállító gazdasági társaságok.

A felperes 2019. évben a 2019 nyarán tartott fesztiválon, majd a 2020 nyarán megrendezett rendezvényekről is készített drón felhasználásával felvételeket.

A 2019 nyarán a felperes tulajdonosa és ügyvezetője (szerző) által készített drónfelvétellel kapcsolatban felhasználási szerződése volt a szerzőnek a megrendelőjétől, amelyet a megrendelő a szerző hozzájárulásával a felhasználónak adott tovább felhasználásra. Ezt a felhasználó a saját facebook közösségi oldalán megjelentette, ennek további felhasználásával kapcsolatban az oldalon szerzői joggal kapcsolatos figyelmeztetés is található. Az alperes által működtetett hírportál 2020. tavaszán megjelentetett cikk mellékleteként a fenti fényképfelvételt felhasználta és az alperes facebook közösségi oldala révén a nagy nyilvánosság számára is megismerhetővé vált.

Miután a felperes a kiadót értesítette, hogy a kép szerzői jogi védelem alatt áll, felszólításra az alperes eltávolította a felvételt az oldaláról. A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette szerzői jogát, a további jogsértéstől történő tiltásra, valamint az általa kiállított számlán megjelölt összegű szerzői jogdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes a kereset elutasítását kérte.

II. Az eljáró tanács válasza a megkereső által feltett kérdésre

Az eljáró tanács rögzíti, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999 (XI.3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdésének a rendelkezése szerint: „A

Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást ...”. A szakértői vélemény kialakításának alapját kizárólag a megkereső bíróság által a Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: SZJSZT) rendelkezésére bocsájtott ügyiratanyag képezte.

Az eljáró tanács tájékoztatja a megbízót arról, hogy a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztj.) 101. § (1) valamint (3) bekezdése alapján a szakvélemény szerzői jogi jogvitás ügyben, a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdések megválaszolására terjed ki, így az ezen területen kívül eső kérdések megválaszolása az SZJSZT hatáskörén kívül esik.

II.1. Az oltalom feltétele a szerzői jogi jogforrások alapján

Az Sztj. 1. §-ának (1) bekezdése szerint a törvény az irodalom, a tudomány és a művészet alkotásait védi.

Az Sztj. 1. §-ának (3) bekezdése szerint a védelem akkor illeti meg a műveket, ha azok a szerző szellemi tevékenységéből fakadnak, illetve azok egyéni, eredeti jellegűek. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.

Az Sztj. 1. § (2) bekezdésének *i*) pontja szerint szerzői jogi védelem alá tartozik többek között a fotóművészeti alkotás, feltéve, hogy egyéni-eredeti jelleggel bír.

E tekintetben szükséges tisztázni, hogy az Sztj. által használt „fotóművészeti” jelző azt a hamis látszatot keltheti, hogy a szerzői jogi védelem érdekében a fényképeknek „művészi” jelleggel kell bírniuk,¹ ez azonban nem lenne helyes megállapítás, hiszen az Sztj. szerint a fényképek tekintetében nincs szükség speciális művészi jellegre.² A védelem egyedüli feltétele az egyéni, eredeti jelleg megléte.

A közösségi jogforrások közül a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló 2006/116/EK irányelv kiemelése szükséges, amely a fényképek tekintetében (16) preambulumbekkezdésében, valamint 6. cikkében rögzíti, hogy egy fényképet akkor kell eredetinek tekinteni, ha az a szerző saját szellemi alkotása, amely személyiségét tükrözi.

II.2. Válaszok a megkereső kérdésére

Ad 1. Nyilatkozzon arról, hogy a felperes által készített perbeli felvétel olyan fotóművészeti alkotás-e, amely egyéni, eredeti jellegű, azaz megfelel a szerzői jogról szóló 1999. évi LVI. törvény 1. § (1) bekezdés i) pontjában írt fotóművészeti alkotás jellemzőinek!

¹ A kifejezés még a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvényből maradt fenn, amelyben eltérő védelmi szintek (szerzői jogi és szomszédos jogi) alapján élveztek védelmet a fényképek.

² SZJSZT-24/2004; SZJSZT-10/2007/1.

Egy-egy fénykép tekintetében számos SZJSZT-szakvélemény vizsgálta annak kérdését, hogy az adott fényképnél mikortól lehet egyéni, eredeti jellegről beszélni. Ezen szakvélemények a WIPO és UNESCO égisze alatt a Berni Uniók Egyezményt értelmező³ kormányszakértői értekezlet nyomán kiadott dokumentumot használták kiindulási pontként, amely dokumentum lefekteti a fényképészeti művek védelmének alapjait.⁴ Eszerint „minden fényképet úgy kell tekinteni, mint amely eredeti elemeket tartalmaz, és így mint amely fényképészeti műnek számít, azoknak az eseteknek a kivételével, ahol a fényképet készítő személynek semmilyen befolyása nincs a kép megalkotására vagy más fontos elemeire.”⁵

A dokumentum felállít egy példálózó listát a tekintetben, hogy tipikusan milyen tényezők alapján minősülhet egyéni, eredeti jellegűnek egy fénykép, ezek:

- (i) témaválasztás,
- (ii) fényképezés szögének meghatározása,
- (iii) képkivágás módja.

A dokumentum szerint csak azok a fényképek zárhatók ki a szerzői jogi védelemből, ahol a kép készítőjének nincs tere személyes döntések meghozatalára, és nincs lehetőség a kép kompozíciójának a befolyásolására. Ilyenek tipikusan a különböző megfigyelőkamerákkal készített felvételek.

Mindemellett a fényképek szerzői jogi védelmének megállapítása tekintetében iránymutató jelleggel bír az Európai Unió Bíróságának a Painer-ügyben hozott ítélete.⁶ A Bíróság ítéletében kimondta, hogy a portréfelvételek is szerzői jogi védelemben részesülhetnek, függetlenül attól, hogy a szerzőjük megbízás alapján dolgozott-e vagy sem. Rámutatott arra, hogy a szerzői jogi védelem abban az esetben alkalmazható, ha a létrehozott mű eredeti, olyan értelemben véve, hogy a szerző saját szellemi alkotása. Egy szellemi alkotás pedig akkor tekinthető a szerző sajátjának, ha tükrözi az ő személyiségét. Erre abban az esetben van lehetőség, ha a szerző a mű létrehozásakor képes szabad és kreatív döntések meghozatalára. Bár a fénykép fő tárgya a portréalany személyében adott, de a fénykép létrehozása során így is marad lehetősége a kép szabad kialakítására, megválaszthatja a háttérrel, a portréalany testhelyzetét, arckifejezését, illetve a megvilágítást. Ezenfelül a folyamat végén különféle előhívási technikák közül is választhat, és ezekkel az apró részletekkel képes „személyes színezetet” adni a létrehozott műnek.

A megkeresés tárgyául szolgáló fénykép elkészítése tekintetében esetlegesen kérdésként merülhet fel, hogy az egyéni, eredeti jelleg megállapítása során bír-e jelentőséggel azon tényező, hogy a kép drón felhasználásával készült. E tekintetben az eljáró tanács jelzi, hogy a fényképfelvételek készítése esetén minden esetben szükségszerűen alkalmazni kell egy

³ SZJSZT 24/2004; SZJSZT-19/2005; SZJSZT-10/2007/1; SZJSZT-32/2007; SZJSZT-24/2013; SZJSZT-20/2017.

⁴ Photographic Works – Preparatory Document and Report of the WIPO/Unesco Committee of Governmental Experts. Copyright, 1988. június, p. 271.

⁵ U.o.

⁶ Painer v. Standard Verlags GmbH (C-145/10).

műszaki eszközt a felvétel elkészítéséhez. Ez az eszköz maga a kamera, amely különböző műszaki jellemzőkkel és kiegészítőkkal (pl. állvány) bírhat. A drónfelvételek esetén is azt szükséges figyelembe venni, hogy függetlenül attól, hogy a felvétel a drónba beépített kamerával vagy a drónra külön felszerelt fényképezőgéppel valósul meg, a drón maga csak egy eszköz, amelyet a felvételt készítő személy irányít, és amely tekintetében ezen személy hozza meg a végleges döntéseket, és készíti el a képet. Jelen megállapítás az összes fotográfus által használt eszközre érvényes. A digitális fényképezőgépek, az utómunkálatok során használt szoftverek és minden további eszköz egyre fejlettebb technológián alapul, és ezáltal egyre több az automatizációs lehetőség egy-egy fénykép elkészítése tekintetében, azonban ez önmagában még nem jelenti azt, hogy az ilyen automatizációs folyamatok és eszközök használata által a fénykép készítője nem válhat szerzővé. Mindezekre tekintettel azt lehet mondani, hogy az eljáró tanács elé terjesztett kérdés megválaszolásánál irreleváns, hogy a kérdés alapját képező fényképfelvétel milyen eszközzel készült.

Az ügy tárgyát képező fényképet a fentiek alapján szükséges vizsgálni.

Elsőként megállapítható, hogy a felvétel elkészítése tekintetében a szerző nem volt befollyásolva, sem utasítva a fénykép elkészítésének módjára vonatkozóan, így szabadon hozhott döntéseket a fénykép elkészítése során.

A képrögzítő eszközök használói rengeteg tömegfényképet készítenek, amelyek tekintetében esetlegesen megkérdőjelezhető az egyéni, eredeti jelleg megléte. Azonban a per tárgyát képező fénykép tekintetében az eljáró tanács a fent idézett rendelkezések alapján megállapítja, hogy a fényképfelvétel egyéni, eredeti jelleggel bír, az alábbiakra tekintettel:

A szerzőnek lehetősége volt többek között a szabad témaválasztásra, a fénykép elkészítési szögének, nézőpontjának megválasztására, amely által a fürdő egy központi medencéjét és annak környezetét mutatja be madártávlatból. A kép egy olyan látószöveget mutat, melyhez mindenképpen szükség volt helyismeretre és érzékelhető, hogy a kép készítése tudatos a képkivágás tekintetében is. Emellett a szerzőnek szintén lehetősége volt a fénykép témájaként szolgáló látkép fókuszának, valamint szögének megválasztására, a fényviszonyok hatásának megválasztására, ezáltal a képen szereplő személyek és térbeli alakzatok árnyékvetületének beállítására. Ráadásul ez utóbbi döntési lehetőség arra is utal, hogy a szerző feltehetően tudatosan választotta ki a felvétel készítésének időpontját is.

Az eljáró tanács tehát megállapítja, hogy a perbeli felvétel megfelel az Szjt. 1. § (1) bekezdés i) pontjában írt fotóművészeti alkotás jellemzőinek.

Dr. Györi Erzsébet, a tanács elnöke
Dr. Gubicz Flóra Anna, a tanács előadó tagja
Szamódy Zsolt Olaf, a tanács szavazó tagja

Összeállította: dr. Szilágyi Zsombor Máté